

Några tankar kring det kreativa intet

Castanea Dentata

08/05/2017

Frasen ”det skapande intet” är en av de mer intressanta i Stirners mästerverk ”Den ende och dess egendom”¹ (*Der Einzige und sein Eigentum*). Frasen dyker endast upp två gånger. En gång i introduktionen som fått titeln ”Jag har byggt min sak på intet”, och sedan igen i det sista kapitlet ”Den ende.” Vad exakt är det skapande intet? Eller kanske mer kortfattat, vad menade Stirner med frasen ”det skapande intet”?

Det första exemplet på ”det kreativa intet” åtföljer Stirners inledande skottsälva i dennes kritik av idéer:

Har Gud och mänskligheten, som ni försäkra, tillräckligt innehåll i sig själva att vara sig själva allt i allo, så tror jag mig kunna fatta, att det skall vara mig långt mindre vanskligt, och att jag ingen orsak har att klaga över min ”tomhet”; jag är icke intet i betydelsen av tomhet, utan det skapande intet, det intet av vilket jag själv som skapare frambringar allt.

Det andra exemplet finner vi i bokens sista mening:

Jag är en makts *ägare*, och jag är det, när jag vet, att jag är den *ende*. I den ende återvänder ägaren själv tillbaka i sitt skapande intet, ur vilket han är född. Varje högre väsen över mig, må det nu vara Gud, eller människan, försvagar min känsla av självständighet och de blekna först för solen hos detta medvetande. Bygger jag min sak på mig, den ende, då vilar den på sin egen förgängliga, dödliga skapare, som förtär sig själv, och jag kan säga:

Jag har byggt min sak på intet.

Stirner är snabb med att poängtera i den inledande introduktionen, att det intet han talar om inte är en faktiskt ”intighet”, det vill säga, en frånvaro av något eller tomhet, utan det ”intet” från vilket Stirner själv frambringar allt som skapare. Vad är detta ”intet” som Stirner talar om och hur skapar Stirner sig själv från detta intet?

Det intet som Stirner talar om är hans intet. Detta måste betraktas i det övergripande sammanhanget av ”Den ende och dess egendom”, Stirners projekt och hans kritik. Stirner avancerar kritiken att de konceptuella, ideella och symboliska bestämningar, som individer använder sig av för att identifiera varandra och sig själva, i själva verket inte är detsamma som det den symboliska bestämningen försöker bestämma.

Stirners poäng var att varje konceptuell bestämning som användes för att referera till eller identifiera dig, om så som man, kvinna, tysk, kines, amerikan, vit, svart, asiat, etc, blott var en konceptuell idé, som försöker bestämma vad du är men dessa ”vad” kan omöjligen säga eller konceptualisera det som Stirner eller vem som helst av oss faktiskt ”är.”

Så vad är då jag?

Stirner svarar: Ingenting. Du är inte något, du är inte ett ord, du är inte ett koncept, du är inte en idé, du är mer än allt detta. Du är unik.

Vilket ord som än används för att bestämma ”vad” du är kommer att misslyckas omedelbart, eftersom att du inte kan bestämmas av ett ord. Ett ord är alltid ett ord, det är inte du och det skulle aldrig kunna vara du. Du är du och du är det enda du som finns. Stirners kritik framhöll att om en ges en konceptuell identitet, så förväntas en att uppfylla denna identitets roller, att vi måste sträva efter och aspirera på det konceptuella innehållet i den symboliska identiteten ifråga och att vi ska betrakta sådana idéer som heliga idéer.

Så när Stirner talar om ”intet” i frasen ”det skapande intet”, då talar Stirner om sig själv. Inte som ett koncept utan som ett icke-koncept – något bortom språkets och ordens värld. Stirner är ”intet”, då det inte finns något ord som uttrycker vad Stirner är eller vad någon av oss är. Det exempel som kanske bäst illustrerar detta kommer från Stirner själv: Jag är lika med jag.

Jag är inte lika med människa eller man eller någon annan konceptuell identitet, som du skulle kunna använda för att beskriva mig. Jag är alltid bara mig själv. Alla ord är blott beskrivningar, mina attribut, men de kommer aldrig att ”vara mig”. Om vi sedan utforskar det första exemplet på det skapande intet, så ser vi att Stirner skapar

¹ – I originaltexten av Castanea Dentata ändrades titeln från den engelska originalöversättningen av *Der Einzige und sein Eigentum* ”The Ego and Its Own” till ”The Unique and Its Property.” Jag tar mig friheten att på svenska ändra titeln till ”Den ende och dess egendom”, då det är mer i linje med Stirners förslag att förkasta alla idéer utanför sig själv, inkl. idén om kön etc. Det ålderdomliga *egare* har i de två citaten från ”Den Ende ...” moderniserats till *ägare*. Ö.a.

”allting” från ”sitt intet”. Eller som Stirner säger: ”det intet av vilket jag själv som skapare frambringar allt”. Om Stirner konceptuellt sett är intet, då skapar han sig själv från sin icke-konceptuella existens. Jason McQuinn liknar detta med: ”...att den konceptuella förståelsen ses som en påbyggnad, på ett mer grundläggande plan av icke-konceptuell förståelse (eller för-konceptuell, kroppslig, perceptuell eller levd förståelse) som en process av att detta levda icke-konceptuella förstår sig själv”.

Mitt kreativa intet är min icke-konceptuella subjektiva upplevelse, så som den möts och upplevs av mig i mina ögonblickliga interaktioner och möten med min värld. Det är utifrån denna icke-konceptuellt levda upplevelse, som jag kan skapa mig själv konceptuellt och uttrycka mig själv på det konceptuella sätt (språkligt, skrivet, symboliskt, etc), som jag känner bäst representerar min icke-konceptuella upplevelse av min värld.

Om vi ska röra oss ”mot det skapande intet”, som Novatore skrev, då behöver vi bara inse att vi redan är det kreativa intet. Att var och en av oss, i våra unika och upplevda existenser, skapar sig själva utifrån det kreativa intet i varje ögonblick. Att alla koncept och idéer inte är mer än ord för oss. Ord som kan användas eller förstöras efter vårt behag. Det var kanske det som Novatore menade när han skrev:

”Då alla som, sökandes efter sitt inre, lyfter fram det som mystiskt låg dolt därinne, är en skugga som förmörkar alla samhällsformer som existerar under solens strålar!

All samhällen darrar när den föraktfulla aristokratin av vagabonder, otillgängliga, unika, härskare över idealet och erövrare av intet, avancerar utan hämningar. Så, kom igen nu, ikonoklaster, framåt!

De föreådande skyarna växer sig redan mörka och tysta!”

Det Anarkistiska Biblioteket

Castanea Dentata
Några tankar kring det kreativa intet
08/05/2017

<https://rebelsdarklaughter.wordpress.com/2017/05/08/some-thoughts-on-the-creative-nothing/>
Översatt av J.R. september 2017.

sv.theanarchistlibrary.org